

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Adalet Bakanı Yılmaz Tunç* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Kırşehir Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde tutulan Hüseyin Aşkan, Mansur Zan ve İsmail Tüzün, 26 Ağustos 2024 tarihinde yaşadıkları insanlık dışı muameleleri aileleriyle yaptıkları telefon görüşmelerinde aktarmışlardır. Mahpuslar, hücrelerine baskın düzenlendiğini, hiçbir gerekçe gösterilmeksizin şiddet uygulanarak tek kişilik yalıtılmış hücrelere kapatıldıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca, Mansur Zan, maruz kaldığı şiddet sonucunda kolunun kırıldığını belirtmiştir. Mahpuslar, maruz kaldıkları işkence ve kötü muamelelerin sistematik olarak devam ettiğini ve cezaevi idaresinin bu durumdan sorumlu olduğunu ifade etmişlerdir.

İsmail Tüzün, ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde, söz konusu olayın 26 Ağustos'ta yaşandığını anlatmıştır. Tüzün, işkencenin nedenini sorduğu cezaevi müdüründen "Talimatı ben verdim" yanıtı aldığını belirtmiştir. Tüzün ayrıca, tutuldukları hücrelerin sürekli basılıp dağıtıldığını ve cezaevi idaresi tarafından provoke edilerek tahrik edilmeye çalışıldıklarını aktarmıştır.

Ailesi ile görüşen Hüseyin Aşkan da yaşananları detaylı bir şekilde anlatmıştır. Aşkan, Patnos Cezaevi'ndeyken satın aldığı radyo için "telsiz olarak kullanıyorsun" denilerek tahliyesinin engellenmeye çalışıldığını ifade etmiştir. Bu durum, mahpusun tahliye hakkının keyfî ve hukuka aykırı bir şekilde engellenmeye çalışıldığı anlamına gelmektedir.

Mansur Zan ise ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde, maruz kaldığı işkence nedeniyle kolunun kırıldığını ve diğer mahpusların da çok ciddi bir şekilde yaralandığını aktarmıştır. Zan, cezaevinde sağlık hizmetlerine erişimlerinin engellendiğini ve tedavi haklarının ihlâl edildiğini de ifade etmiştir. Bu durum, mahpusların yaşam hakkını ve fiziksel bütünlüğünü tehlikeye atan ciddi bir ihlaldir.

Mahpuslardan İsmail Tüzün'ün kardeşi, ağabeyinin can güvenliğinin olmadığını belirtmiştir. Tüzün, kardeşinin 21 yıldır cezaevinde olduğunu, çeşitli rahatsızlıklarının bulunduğunu ve uzun süredir tedaviye erişemediğini ifade etmiştir. Cezaevi idaresi tarafından uygulanan ağız içi arama ve çıplak arama dayatmaları nedeniyle mahpusların hastaneye gitmeyi reddettikleri ve bu nedenle tedavi haklarından mahrum kaldıkları belirtilmiştir.

Anayasa'nın 17. maddesi, herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma hakkına sahip olduğunu belirtmekte; işkence, eziyet ve insanlık dışı ya da onur kırıcı cezalara veya muamelelere maruz bırakılamayacağını hüküm altına almaktadır. Ayrıca, Türkiye'nin taraf olduğu 1984 tarihli Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşme ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi, işkence ve kötü muameleyi kesin bir şekilde yasaklamaktadır. Cezaevlerinde uygulanan her türlü işkence ve kötü muamele, sadece ulusal hukuk kurallarına değil, aynı zamanda uluslararası hukuka da açıkça aykırıdır.

Cezaevlerinde mahpusların sağlık hizmetlerine erişimi, uluslararası standartlar ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler doğrultusunda korunması gereken temel bir haktır. Ancak, Kırşehir Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde tutulan mahpuslar, tedavi haklarının engellendiğini, çıplak arama dayatmaları nedeniyle hastaneye gitmekten vazgeçmek zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Bu durum, mahpusların sağlık haklarının ihlal edilmesi anlamına gelmektedir.

Ayrıca, mahpuslar infaz yakma uygulamalarına maruz kalmaktadır. Örneğin, Hüseyin Aşkan'ın tahliyesinin, daha önce satın aldığı bir radyo nedeniyle "telsiz olarak kullanıyorsun" iddiasıyla engellenmeye çalışıldığı ifade edilmiştir. Bu tür keyfi uygulamalar, infaz yakma olarak adlandırılan ve mahpusların cezalarının hukuksuz bir şekilde uzatılmasına yol açan bir pratik olarak kabul edilmektedir. Bu durum, mahpus haklarının ihlali ve ceza infaz hukukunun kötüye kullanılması anlamına gelmektedir.

Adalet Bakanlığı olarak, Kırşehir Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde yaşanan bu ciddi hak ihlallerine karşı derhal harekete geçilmesi, mahpusların can güvenliğinin sağlanması, işkence ve kötü muameleyle dair iddiaların tarafsız bir şekilde soruşturulması gerekmektedir. İnsan onuruna saygı ve hukukun üstünlüğü ilkeleri çerçevesinde, mahpusların maruz kaldıkları bu tür kötü muamelelerin bir daha tekrarlanmaması için gerekli yasal ve idari tedbirlerin alınması elzemdir.

Bu bağlamda;

1. Kırşehir Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde yaşandığı iddia edilen işkence ve kötü muamele olaylarına ilişkin herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır? Eğer başlatılmışsa, bu soruşturmanın kapsamı ve mevcut durumu nedir?
2. Mahpusların sağlık hizmetlerine erişiminin engellendiği ve çıplak arama dayatmaları nedeniyle hastaneye gitmekten vazgeçmek zorunda kaldıkları iddiaları doğru mudur? Bu konuda cezaevi yönetimi tarafından alınan herhangi bir tedbir var mıdır?
3. Mahpus Mansur Zan'ın kolunun kırıldığı ve diğer mahpusların da ciddi bir şekilde yaralandığı iddialarına dair ne tür adımlar atılmıştır? Zan ve diğer yaralı mahpusların tedavi edilmesi için herhangi bir girişimde bulunulmuş mudur?
4. İnfaz yakma olarak adlandırılan uygulamalara maruz kalan Hüseyin Aşkan'ın tahliyesinin, radyo nedeniyle engellenmeye çalışıldığı iddiaları doğru mudur? Bu tür uygulamalara ilişkin Bakanlığınızın tavrı nedir ve bu konuda ne gibi düzenlemeler yapılmaktadır?

5. Cezaevinde mahpusların hücrelerine düzenlenen baskınlar sırasında şiddet uygulanmasının ve provokatif tutumların cezaevi yönetimi tarafından sistematik hale getirildiği iddialarına dair ne tür adımlar atılmaktadır?
6. Cezaevinde tutulan mahpusların can güvenliğinin sağlanması için ne tür önlemler alınmaktadır? Kırşehir Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde bu konuda yaşanan eksiklikler var mıdır?
7. Mahpusların aileleri ile yaptıkları telefon görüşmelerinde aktardıkları bu tür hak ihlallerine dair cezaevi yönetimi tarafından herhangi bir savunma veya açıklama yapılmış mıdır? Cezaevi müdürünün "Talimatı ben verdim" şeklindeki ifadesi hakkında bir inceleme başlatılmış mıdır?
8. Cezaevlerinde uygulanan çıplak arama ve ağız içi arama uygulamaları uluslararası insan hakları standartlarına uygun mudur? Bu uygulamaların keyfi bir şekilde kullanılmasının önlenmesi için ne gibi denetim mekanizmaları bulunmaktadır?
9. Mahpusların sağlık hizmetlerine erişim hakları kapsamında, cezaevi yönetimi tarafından herhangi bir engelleme yaşanması durumunda mahpusların haklarını savunabilecekleri bir mekanizma var mıdır? Bu tür ihlallerin önlenmesi için ne tür önlemler alınmaktadır?
10. Kırşehir Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde benzer hak ihlalleri daha önce de yaşanmış mıdır? Bu tür vakaların tekrarlanmaması için Bakanlık olarak ne tür önlemler alınması planlanmaktadır?